

EXPLICIT CANON SERDICENSIS.

ab acatia de blatena. Alexander a thetalia declarissa.
uitalis ab adachia de aquis ripensis. Trifon ab achia
de macarce. Gaudentius ad achia de nauo. Volupius ab
achia de magari. Caluius ad achia ripensi. Decastra maris.
Prozarcus ab achia de patras. Euthenius appanonius.
Asturius de arabia. Deas apofibus. hieremius ab achia
de sechoro. Dionysius ab achia de helida. Yrtacius ab ralia
de bryxa. marcus ab asia de siscia. ualens ad archiapens.
desetto politanus. gerontius amachedonia de brebi. Eua
cius ab achia alexander. ab achia. Demoremis & ceteri.
Et subscripserunt omnes epi diuersarum prouinciarum
uel ciuitatum. EXPLICIT CANON CONCILII SERDICENSIS.

INCIPIUNT CANONES CARTHAGINENSIS.

POST CONSOLATIONE gloriosissimorum impera
torum honorii. xiiij. & theodosii. viij. augusti
vii. kl. iunias carthagine in secretario basilice
fausta. Cum aurelius papa. una cum ualentano prime sedis
prouinciae numidiae faufano ecclesiae potentinae
prouinciae italiae piceni legato ecclesiae romanae.
sed & legatis diuersarum prouinciarum africanarum.
Id est numidiarum utacheni. mauritanie cesariensis. sed
& tripolim & uincenao colositano fortunatiano. & ceteris
episcopis prouinciae proconsularis residenabus. CCXvij.
Nec non philippo & asello praesbiteris eque legatis romane
ecclesiae con sedisset. Asturabus diaconus. aurelius episcopus dixit.
Post diem praesentem concilii utre cor damini fratres bea
tissimi multa flagitata sunt. expectanter fratres nostros

Carthagine 3
celebratur.

anno 397.

Nara Teru ay
Augustus Johannes

quoniam ad presentem synodum legati aduenerunt. Quae
 gestas necesse est socienter quadere domino. De tante congre-
 gatione coetu gratias referimus. super est uitam exemplaria
 niceni concilii quae nunc habemus & a patribus constituta sunt.
 Quam etiam hic adecessoribus nostris eandem synodum firmantes
 uel quae secundum eam formam per omnes clericorum gradus
 summo usque ad ultimum salubriter ordinatae sunt in medio
 proferantur. Ab uniuerso concilio dictum est proferantur.
 Daniel notarius recitauit niceni concilii professio uel statuta
 ita se habent. Et cum diceret faustanus episcopus plebis potentillae
 prouinciae italiae picem legatus romane ecclesiae dixit.
 Iniuncta nobis sunt a sede apostolica aliqua per scripturam
 aliqua etiam in mandatis. Cum uero beatitudine tractanda
 sicut in ea gestas superibus meminimus. hoc est de nicenis
 canonibus ut conseruentur & constituta eorum & consuetudo.
 Quia & aliqua ordine & canone tenentur aliqua consue-
 tudine firmata sunt. De his ergo primitus si placeat beatitudini
 urae tractemus. & postea cetera quae acta uel incoacta sunt
 inserta firmabuntur. ut & ad sedem uenerandam rescriptas
 uris in mare possit. Atque nos ammonuisse apud uenera-
 bilem papam euidenter clareat. licet & capitula actionum
 iam inserta sint gestas. De his ergo ut superius dixi. Quid
 urae beatitudini placeat agere debemus. ueniat ergo
 communitorium in medio ut scire possit ura beatitudo quid
 in eo contineatur. ut singula respondeatur. Aurelius episcopus
 dixit proferatur communitorium. Quid fratres & con-
 sacerdotas nostri actas nuper alligauerunt.

Et cetera quae acta sunt uel agenda sunt subsequenter.

Daniel notarius recitauit communitorium fratri
faustino & filio philippo & sollo praesbyteris. Iosimus
episcopus uobis commissa negotia non latent uos. Ita ac sintra.
Immo quia in uobis praesentia est cuncta per agite.

Maxime cum & hoc nunc possitis habere mandatum &
uerba canonum quae in pleniore firmitate huic com-
munitorio inseruimus. Ita enim dixerunt fratres in concilio
nicheno cum de episcoporum appellatione decernerent.

Placuit autem ut si episcopus accusatus fuerit & iudicauerint con-
gregati episcopi sanctae regionis ipsius & de gradu suo deciderint
eum & appellasse uideatur. Et confugerit ad beatissimum
ecclesiae romanae episcopum & uoluerit audiri. & iustum putauerit
ut renouetur examen scribere episcopi dignetur. qui in finitima
& propria prouincia sunt. ut ipsi diligenter omnia requirant
& iuxta fidem ueritatis definiant. Quod si quis rogat causam
suam iterum audiri. Et deprecatione sua moueri episcopum
romanum ut elater suo praesbyterum mittat. Et in po-
testate episcopi quid uellit & quid existimet. & si decreuerit
mittendos esse qui praesentes cum episcopi iudicent. Habentes
auctoritatem eius a quo distant sunt erit in eius arbitrio.

Si uero crediderit sufficere episcopos aut negotio terminum imponant
faci & quod sapientissimo consilio iudicauerit & cum recitare &

Alipius episcopus ecclesiae tagastensis legatus prouinciae nu-
midiae dixit. De hoc iam superius & iam litteris concilii nri
rescripsimus. & id nos seruaturus profitemur quod
in nicheno concilio constatatum est. Adhuc amen

nemonouit quoniam cum inspiceremus greca exemplaria
huius synodi nicheni. Ista ibi nescio quaraone minime
inuenimus. Unde petimus uenerationem tuam sanctae papae
aureli. Ut quia hoc authenticum concilium nichenum
in urbe dicitur esse constantinopolitanum. Aliquos in scriptis
tuae sanctitatis mittere digneris. Et non solum ad ipsum
sanctum fratrem constantinopolitanum episcopum sed etiam alexan-
drinum. & antiochenum uenerabiles sacerdotes qui hoc nobis
concilium sub stipulatione litterarum suarum dirigant.
Ut omnis postmodum ambiguitas auferatur. Quia non ita
ut frater faustinus attulit minime inuenimus ista.
Nos tamen paulus perferuaturus ut ante dixi. Donec
integra exemplaria ueniant profiteamur. Petendus
autem litteris nostris etiam uenerabilis ecclesiae romanae
episcopus bonifacius. Ut ipsi quoque dignetur ad memoratas
ecclesias aliquos mittere qui eadem exemplaria debeant
secundum eius scriptam perferre. Nuncautem memorati
nicheni concilii qualia exemplaria habeamus. His gestis
sociamus faustinus episcopus legatus ecclesiae romanae dixit. Nec
urae sanctitatis praeeiudicat ecclesiae romanae. si uede hoc capitulo
si uede alius qui ad dicere dignatus est fraternitati. & eo episcopus
alypius dubios esse canones. Sed ipsa ad sanctum & beatissimum
papam nostrum scribere dignamini & ut ipse integros canones
inquirent cum urae sanctitate. De omnibus constitutis trac-
tare possit. Sufficit autem ut & ipse beatissimus episcopus
urbis romae sicut & urae sanctitatis apud se tractat. Ita & ipse
inquirat ne contentio inter ecclesia nasci uideatur.

Sed magis caritate fraterna deliberare possit ipso reson-
 bente quid melius obseruare debeat. Aurelius ep̄s dixit.
 Praeter ista quae promissimus actus necesse est ut & iam
 nr̄ae prauitatis litteris sc̄o fratri & consacerdoti nr̄i boni-
 fatio. singulaque tractamus plenissima intamemus. Ergo
 si omnibus placet persecutionē ore omnium condiscamus.
 Uniuersum concilium dixit placet. Nouatus ep̄s legatus
 mauritaniae staffensis dixit. Nunc meminimus hoc com-
 munitorium. & iam de praesbyteris uel diaconibus continere
 qualiter audiri ab ep̄is suis uel a finitamis debeant quod
 in nicheno concilio minime legimus. Unde hoc ipsum
 iubeat sc̄itas nr̄a recitari. Aurelius ep̄s dixit. Recitetur
 ad locum & iam hoc quod deponitur. Dahel notarius
 recitauit de appellacionibus aut clericorum id est minoris
 loci ē ipsius synodi certa responsio. De qua re quid acturi
 sitis credimus inferenda quod taliter dictum ē. Osius ep̄s
 dixit. Quod me adhuc mouet reticere non debeo. Si ep̄s
 quis forte in acundus quod esse non debet cito aut aspere
 commoueatur aduersus praesbyterum siue diaconum
 suum et ex terminare eum de ecclesia uoluerit. Prouiden-
 dum ē. ne innocens damnetur aut perdat communionem.
 Habeat in potestate eiectus ut finitimos interpellat causa
 eius audiat. & diligentius tractetur. Quia non oportet
 negari ei audientiam roganti. Et ille ep̄s qui aut iuste
 aut iniuste eum reiecit patienter accipiat ut negotium
 discutatur. ut aut probetur eius aut emendetur sententia
 & cetera. Cumque recitarentur augustinus ep̄s ecclesiae

ipponiensis prouinciae numidie dixit. Et hoc nos
 ser uaturos profite mur salua diligentiae inquisitione
 concilio nicheni. Aurelius ep̄s dixit. Si hoc & iam omnium
 urae caritati placet & responsione firmate. Uniuersum
 concilium dixit. Omniaque in nicheno concilio statuta sunt
 nobis omnibus placent. Iocundus ep̄s ecclesiae suffraile
 legatus prouinciae bizacane dixit. Quod statutum est
 in nicheno concilio uiolantia quoquam nullatenus potest
 faustanus ep̄s legatus ecclesiae romanae dixit. Adhuc secundū
 professionem sc̄itatis urae tam sc̄i alippii quam & iam fr̄s n̄r̄i
 iocundi aliqua infirmari credo aliqua firmari quod non
 debeat cum iam indubium ipsi canones uenerint ergo ut
 placeat nobis. Et beatus diuini urae ad sc̄m & uenerabilem
 ecclesiae romanae ep̄m ura sc̄itatis referre dignetur. Ut & ipse
 quod sc̄i agustinus statueret dignatus ē. deliberare possit.
 Utrumnam & hoc concedendum sit. An readendum hoc est
 de appellacionibus inferioris gradus. Si ergo adhuc indubium
 uent. Et de hoc capitulo iustum est ut beatissime sedis ep̄s
 informare debeat. Si tamen ad probatur canonibus hoc
 inueniri possit. Aurelius ep̄s dixit. Etiam quae dudum
 urae caritati inuauimus. Nunc patemini exemplaria
 statutorum nicheni concilio. Sed & quae hic salubriter
 annis decessoribus secundum eiusdem concilio formam.
 Uel quae nunc a nobis ordinata sunt recitari & gestas inferri.
 Omne concilium dixit. exemplaria fidei & statuta nicheni
 synodi quae ad n̄r̄m concilium per beate recordationis
 olim pro decessore tuae sc̄itatis quinter fuit. Cecilianū ep̄m

allata sunt sed & que patres exemplaria sequentes
 hic constituerunt. Uel nunc communi tractu statuimus.
 his gestis ecclesiarum inserta manebunt. Ita ut superius
 dictum est uenerabilibus uiris antiochene alexandriae
 sed & constantinopolitanae ecclesiarum episcopis scribere uera
 beatitudo digneur. Ut exemplaria uerissima concilii nichi
 sub stipulatione litterarum suarum dirigant. Quo declarata
 ueritas ea capitula quae in commonitorio praesens frater. & co
 episcopi faustinus. sed & conpraesbyteri philippus & asellus
 secum adtulerunt. Aut ibidem reperta uobis firmabuntur
 aut si non inueniantur. Collecta synodo de hoc in sequenti
 tractauimus. Daniel notarius nichi concilii professionem
 fidei uelut statuta recitauit in concilio africano.

PROFESSIO FIDEI NICHENICAE

Credimus in unum deum patrem omnipotentem uisibilem
 & inuisibilem factorem & in unum dominum ihesum filium dei.
 Natum de patre unigenitum. hoc est de substantia patris. deum
 de deo uero. natum non factum unius substantiae cum patre.
 Quod greci dicunt homo uision per quem omnia facta sunt.
 siue quae in caelo. siue quae in terra. Qui propter homines & pro
 nostra salutem descendit & in carnis uero est. passus homo factus est.
 & resurrexit tertia die. ascendit in caelos sedit ad dexteram
 patris. unde uenturus est iudicare uiuos & mortuos & in spem
 sanctorum.
 Hos autem qui dicunt erat quando non erat. & prius quam
 nasceretur non erat. & quia ex nullis extantibus factus est.
 Uel ex alia substantia dicentes mutabilem & conuertibilem
 filium dei. hos anathematizat catholica & apostolica ecclesia.

STATUTA QUO QUENICHEVICI

In viginti capitulis similiter reatata sunt sicut in superioribus inueniuntur adscripta. Deinde quae in concilio africanis promulgata sunt actus praesentibus inserta noscuntur. Ut quae in nicheno concilio statuta sunt omnimodo seruentur.

Aurelius episcopus dixit. haec ita apud nos habentur exemplaria statutorum quae tunc patres nostri de concilio nicheno secum detulerunt cuius formam seruantes. haecque sequentur constituta firmata a nobis custodientur.

DE TRINITATE PREDICANDA

Vniuersum concilium dixit deo propitio pari professione fides ecclesiae facta quae per nos traditur. In hoc actu glorioso primitus confidenda est. Tunc demum ordo ecclesiasticus singulorum & consensu omnium aseruendus. Ad corroborandas autem fratrum & episcoporum nostrorum. nuper promotorum mentes ea proponenda sunt. quae a patribus certa dispositione accepimus. ut trinitatis quam nostris in sensibus consecratam reanemus. Patris & filii & spiritus unitatem. quae nullam noscitur habere differentiam sicut didicimus ita populis inferuamus. Item ab uniuersis episcopis nuper promotis dictum est. Plane sic accepimus sic tenemus. sic docemus fidem euangelicam cum uera doctrina sequentes.

DE CONTINENTIA

Aurelius episcopus dixit. cum praeterito concilio ad continentiae & castitatis moderamine tractaretur. Gradus isti tres qui conscriptione quadam castitatis per consecrationes adnexas. Episcopi inquam presbyteros & diaconos. Ita placuit ut concederetur sacrosanctitates ac diuini sacerdotum nec non & leuitas uel qui sacramentis diuinis inseruiunt. continentem esse omnibus.

quo possint simpliciter quod adō postulant impetrare.
 Ut quod aptido cuerunt & ipsa ser uauit antiquitas nos quoque
 custodiamus.

**DE DIUERSIS ORDINIBUS
 AB Uxoribus Abstinentis.**

III Faustinus ep̄s ecclesiae potentine prouinciae piceni
 legatus romane ecclesiae dixit. Placeat ut ep̄i presbyteri
 & diaconi uel qui sacramenta contrectant pudicitiae custodes
 ab uxoribus se abstineant ab uniuersis ep̄is dictum ē. placeat.
 Ut in omnibus & ab omnibus p̄dicta custodiat. qui altari
 inser uiunt.

DE AUARITIA

V Aurelius ep̄s dixit. Auaritiae cupiditas quam rerum
 omnium malorum matrem esse nemo quis dubitet.
 Proinde inhibenda est ne quis alienos finis usurpēt aut per
 premium terminos patrum statutos transcendat. Nec omnino
 cuiquam clericorum liceat de qualibet resenuis accipere.
 Quamquam non uelle suggestiones quae uel obscurae sunt
 uel sub genere latent inspecte anobis formam accipiant. Ce
 terum de quibus apertissime diuina scriptura canxit.
 Non est deferenda sententia sed potius exsequenda proinde
 quod in laicis reprehenditur. In multo magis debet in clericis
 praedamari. Uniuersum concilium dixit nemo contra prophetas.

**Nemo contra euangelia facit sine periculo. UTXRISMA
 A PRAESBYTERIS NON FIAT**

VI Fortunatus ep̄s dixit. In preteritis conciliis statutum meminimus
 esse ut xrisma uel reconciliatio poenitentium nec non
 & puellarum consecratio. praesbyteris non fiant.
 Siquis autem emer serit hoc faciens quid de eo statuendum sit

Aurelius ep̄s dixit. Audiuit dignationem fratris
 & coep̄m̄ fortanxi quid ad haec dicitur ab uniuersis ep̄is
 dictum est x̄risti confectio & puellarum consecratio ap̄res
 byteris non fiat. Uel reconciliare quemquam in publica
 missa praesbytero non licere hoc omnibus placeat. *8 q 2*

**DE HIS QUI IN PERICULO POSI
 RECONCILIANTUR.**

II. Aurelius ep̄s dixit. si quis quam in periculo fuerit constitutus
 & se reconciliari diuinis altaribus petierit. si ep̄s absent
 fuerit debet utique praesbyter consulere ep̄m. Et si per
 iclitantem eius precepto reconciliare quam rem debemus
 salubri consilio roborare ab uniuersis ep̄is dictum est. placeat
 quod sc̄ita sacra necessario nos instruere dignata est.

**DE HIS QUI IN ACCUSATIONE MAIORIS
 NATI UENIUNT ET UT EP̄O NULLI ERI
 MINO SO LICET IN ACCUSARE.**

III. Numidius ep̄s dixit assulutanus. Preterea sunt quam plurimi
 non bonae conuersationis qui existant maiores nati. Uel
 ep̄os passim uageque in accusationem pulsandos debent.

tam facile admittat necne aurelius ep̄s dixit. placeat igitur
 caritati ur̄ae ut si qui aliquibus sceleribus in reatus est uocem
 aduersus maiorem natu non habeat accusandi. Ab uniuersis
 ep̄is dictum est. si criminis est non admittatur. placeat.

**DE HIS QUI MERITO FACINORUM SUORUM AB ECCLESIA
 CONGREGATIONE PELLUNTUR.**

III. Augustinus ep̄s legatus prouinciae numidiae dixit hoc
 statuere dignamini ut si qui forte merito facinorū suorum

ab ecclesia pulsifunt. Et siue ab aliquo epō uel prbō fuerint
incommuniōe suscepti. Etiam ipse pari cum eis crimine
teneatur. obnoxius refugienter sui epī regulare iudicium
ab uniuersis epīs. dictum est omnibus placet. **DE PRBIS QUI
A PROPRIIS CORRIPIUNTUR EPIS.**

X **A**lipius epī legatus provincie numidie dixit. Nec illud p̄ter
mittendum est. ut quis forte prb̄ ab epō suo correptus
in timore uel superbiae inflatus putauerit. separatim sacrificia
dō offerenda uel aliud erigendum altare contra ecclesias
ticam fidem. Disciplinam que crediderit non exeat impunitus.
ualentianus prime sedis provincie numidie dixit. Necer
sario discipline ecclesie face & fidei congruasunt. quae frater
noster alipius persecutus est. proinde quid uideatur ur̄ae
dilectione edicte. **SIQUE PRB̄ CONTRA
EP̄M SUUM INFLATUS X RISMATECEBIT ANATHEMASIT**

XI **A**b uniuersis epīs dictum est. si quis prb̄ a preposito suo
correptus fuerit. debet utique apud uicinos epōs conueni
re. ut ab ipsis eius causa possit audiri. ac per ipsos suo epō conuolari.
Quod nisi fecerit. sed superbia quod absit inflatus. secernendum
se ab epī sui communionē duxerit. ac separatim cum aliquibus
faciens sacrificium dō obtulerit. anathema habeatur
& locum amittat. si queri moniam iustam aduersus ep̄m
non habuerit. inquirendum erit. **SIQUE EP̄S
ABSQUE TEMPORE SYNODI IN CRIMINE DEI INIUS
FUERIT. ADUO DECIMO EPIS AUDIATOR**

XII **F**elix epī dixit. suggero. secundum statuta ueterum
concliorum. ut si quis epī quod non optamus. in reatum aliquem

incurrerit & fuerit enim necessitas non posse plurimos
congregare. Ne in crimine remaneat ad uodecim episcopis
& praebeatis. ex episcopis cum proprio suo episcopo audiatur & dia-
conus a tribus. **UT NON LICENT EPISCOPIS NISI
ALIURIMIS ORDINARE SED SINE NECESSITATE
FUERIT UEL A TRIBUS ORDINETUR.**

III. Aurelius episcopus dixit. Quid ad haec scitis uera. ab uniuersis
episcopis dictum est a nobis ueterum statuta debere
seruari. Sicut & in consulto primatus cuiuslibet prouinciae
tam facile non presumunt. Multa congregati episcopi episcopum
ordinare nisi necessitas fuerit. Tres episcopi in quocumque
loco sint eius precepto ordinare debent episcopum. Et si quis
contra suam professionem uel subscriptionem uenerit in aliquo
ipse se honore priuabit. **UT DE TRIPOLI
UNUS EPISCOPUS IN LEGATIONEM UENIAT ET QUATUOR
IBI DEM A QUINQUE EPISCOPIS AUDIATUR.**

III. Item placuit de Tripoli propter inopiam prouinciae
unus episcopus in legationem ueniat. & ut ibi praebentur a quinque
audiatur episcopis & diaconus a tribus ut superius memoratum est.
proprio episcopo residente. **DE** diuersis ordinibus ecclesiarum
seruentur ut si quis in causa criminis incurrerit & ab
nuerit iudicium ecclesiasticum debeat perditari & ut filii
sacerdotum **SPECTACULA SECCULARIA.**

IV. Item placuit quisquis episcoporum.
praesbyterorum & diaconorum seu clericorum cum necdum
ei fuerit crimen infatum uel ciuilibus causa fuerit com-
mota. si relicto ecclesiastico iudicio publicis iudiciis.

purgare uoluerit. & iam si pro ipso fuerit prolata sententia
 locum suum amittat. & hoc in criminali in ciuili uero perdat
 quo de iure. si locum suum obtinere malluerit. hoc & iam
 placuit ut a quibus cumque iudicibus ecclesiasticis ad alios
 iudices ecclesiasticos. ubi est uobis maior auctoritas fuerit
 prouocatum. Non eis ob sit quorum fuerit soluta sententia.
 Si conuincti non potuerint uel inimico animo iudicasse uel
 aliqua cupiditate aut gratia deprauati. Sane si ex consensu
 partium electi fuerint iudices. & iam pauciare numero quam
 constitutum est non liceat prouocari. Et ut filii sacerdotum
 spectacula secularia non exhibeant sed nec spectent. Licet hoc
 semper xpianis omnibus indictum sit & ubi blas femis sunt
 non accedant. **UT NULLUS EPUS PRB**
 & diaconus conductor existat & lectores uxores accipiant
 & clerici abstineant ab usuris & quo tempore uel ipsi ut argi

CONSECRENTUR.

XVI

I templacuit. ut episcopi & presbiteri. & diaconi non sint conductores
 aut procuratores. neque ullo turpi negotio & in honesto uictum
 quaerant. Quia respicere debent scriptum esse. Nullus
 militans deo implicat. se negotiis secularibus. Placuit ut lec
 tores cum ad annos pubertatis uenerint cogantur aut
 uxores ducere aut continentiam profiteri. Item placuit
 ut clericus si comoda uerit pecuniam pecuniam accipiat.
 Si speciem eandem speciem quantam dederit accipiat. & ut
 ante. XXV. ann. etatis nec diaconi ordinentur. & ut lectores
 populum non salutent. **UT UNAQUEQUE**
 provincia propter longinquitatem prima tem

HABEAT PROPRIUM

II Placuit ut mauritania sitifensis ut postulat ut primatem
provincie numidie excius cetera separatur ut suum habeat
primatem quem consentiantibus omnibus primatibus provin-
ciarum africanorum. uel omnibus epis propter longinquitatem
habere promissa est. **SI QUIS CLERICUS**

ordinatur moneri debet constituta seruare. & ut corporibus
mortuorum eucaristia non detur nec baptisma & ut per
singulos annos per omnes provincias ad concilium metro-

POLITANI CONUENIATUR

III Item placuit ut ordinati epis uel clericis prius ab ordinatoribus
suis placita conciliorum auribus erum inculcentur ne se
aliquid contra statuta concilii fecisse peniteant. Item pla-
cuit ut corporibus defunctorum eucaristia non detur:

Scriptum est enim accipite & edite. Cadauera autem nec
accipere possunt nec edere. Et nec iam mortuos homines
baptizari faciat presbyterorum ignauia. Pro qua re
confirmandum est in hac sca synodo ut secundum nichena
statuta propter causas ecclesiasticas quae ad perniciam
plebium sepe ueteres sunt. Singulis quibusque annis
concilium conuocetur. & quod omnes provincie quae primas
sedes habent de concilio suis binos aut quantos delegerint.
Episcopi delegatos mittant ut in congregato conuentu
plena possit esse auctoritas. **UT SI QUIS EPS**
accusatur ad primatem ipsius provincie causa deferatur.

III Aurelius episcopus dixit. Quisquis episcoporum accusatur
ad primatem provinciae ipsius causam deferat accusator

nec a communione suspendatur cui crimen intenditur.
 Nisi ad causam suam dicendam electorum iudicium die
 statuta litteris euocatus minime occurrerit. Hoc est infra
 spatium mensis ex eadie qua eum litteras accepisse confiterit.
 Quod si aliquos ueras necessitatis causas probauerit quibus
 eum occurrere non potuisse manifestum sit cause sue dicende.
 Intra alterum mensem integram habeat facultatem. Uerum
 tandiu post mensem secundum non communicet donec purgetur.

Si autem ad concilium uniuersale anniuersarium occurrere
 noluerit ut uel ibi causa eius terminetur ipse in se damnationis
 sententiam dixisse iudicetur. Tempore sane quo non communi-
 cat nec in sua ecclesia uel parroecia communicet. Accusator
 autem eius si nunquam diebus cause dicende defuerit a com-
 munionem non remoueatur. Si uero aliquando defuerit sub
 trahent se restituto in communionem episcopo ipse remoueatur
 a communione accusator. Ita tamen ut nec ipsi adimatur
 facultas cause per agende. si se addiem occurrere non noluisse
 sed non potuisse probauerit. Illud uero ut cum agere coeperit
 in episcoporum iudicio si fuerit accusatoris persona culpa-
 bilis ad arguendum non admittatur nisi proprias causas non
 tamen ecclesiam acas asserere uoluerit. **DE PRÆSES**

BYICRIS uel clericis accusatis.

XX Si autem presbiteri uel diaconi fuerint accusati. Adiuucto sibi
 sex uicinis locis proprii episcopi legitimo numero collegarum
 quos ab eodem accusati petierit ne id est una secum in presbiteri
 nomine sex. in diaconi tres ipsorum causa differant.
 Eadem dierum sedilationum & communionem remotionum

& dis cutione personarum inter accusatores. & eos qui
accusantur forma seruata. Reliquorum autem clericoru
causas & iam solus ep̄s loci agnoscat & finiat. **UT FILII**

XI. I clericorum in matrimonio non iungantur hereticis
terum placuit ut filii clericorum gentilibus uel hereticis
matrimonio non iungantur. **UT EP̄I UEL CLER**
in eos qui catholici non sunt nihil conferant.

XII. E ut in eos qui catholici xp̄iani non sunt etiam si consanguinei
fuerint per donationes rerum suarum ep̄i uel clerici
nihil conferant. **UT EP̄I** transmare non proficiantur.

XIII. I tem ut ep̄i transmare non proficiantur nisi consulto prime
sedis ep̄o suae cuius quam prouincie ut ab eo precipue
possint summere formatam uel commendationem. **UT EP̄I**
scripturas catholicas nihil in ecclesia legantur.

XIII. I tem ut preter scripturas canonicas nihil in ecclesia legatur
sub nomina diuinarum scripturarum. Sunt autem cano
nicę scripturę. id est genesis. exodus. leuiticus. numeri.
deutero nomium. hiesunaue. iudicum. ruth. regum. libri
iiii. paralippo menon. lib. ii. job. psalterium. salomonis
libri. v. Lib. duodecim prophetarum. Etias. hieremias.
hiezechiel. daniel. tobiar. iudic. hester. hesdre. lib. ii.
machabeorum. lib. ii. Noui testamenti. Euangeliorum
libri. iiii. Actuum apostolorum. lib. i. epistole pauli
xiiii. petri apti. lib. ii. ioh̄ apti. iiii. Jacobi apostoli
lib. i. Jude apti. lib. i. Apocalipsin. ioh̄. lib. i. Hoc etiam
facti & confacer dotinro bonifatio uel aliis earum partiū
ep̄is pro confirmando isto canone innotescat quia a patribus

ista accipimus in ecclesia legenda. **DE EPIS**
 uel sequentibus ordinibus qui sacrosca mysteria contrectant

PLACUIT AB Uxoribus contineri

XXV

Aurelius episcopus dixit. Addimus fratrem karissimi preterea cum de quo
 rundam clericorum quamuis lectorum
 erga uxores proprias incontinentia referetur. Placuit
 quod & in diuersis conciliis firmatum est. Subdiaconi qui
 sacramenta contrectant. presbiteri & diaconi. sed & episcopi secundum
 propria statuta & iam ab uxoribus secontineant ut tamquam
 non habentes uideantur esse. Quod nisi fecerint ab ecclesia suo
 remoueantur officio. Ceteros autem clericos ad hoc non cogi
 nisi maturiori etate ab uniuerso concilio dictum est. Quae
 uera scita est iuste moderata & sacra & deo placita sunt con
 firmamus. **UT RES ECCLESIAE NEMO DISTRAHAT**

XXVI

Item placuit ut res ecclesie nemouendae. Quod si reditus
 non habet & aliqua nimia necessitas cogit hanc insinuandam
 esse primae prouinciae ipsius. Ut cum statuto numero episcopi
 utrum faciendum sit arbitretur. Quod si tanta uirga & necessitas
 ecclesiae ut non possit ante consulere saltem uicinos testes
 conuocet. episcopi curant ad concilium. Omnes referre sue ecclesie
 necessitates. Quod si non fecerit reus deo & concilio uenditor
 honore amisso teneatur. **PREBTERI ET DIACONI**
 in grauiore culpa conuicta manus impositionem tamquam
LAICI NE QUAMQUAM SUSCIPIANT

XXVII

Item confirmatum est ut si quando presbiteri uel diaconi in aliqua
 grauiore culpa conuicti fuerint. Quae eos a ministerio
 necessesit remoueri. non eis manus tamquam poenitentibus

uel tamquam fidelibus laicis imponatur. Neque permit-
tendum ut rebaptizari ad clericatus gradu promoueantur.

PRÆSBYTERI ET DIAconi

uel clerici qui causas suas ad trans marina putauerint
appellandum in communionem minime suscipiant.

Item placuit ut p[ro]b[ri] dia[con]i uel ceteri inferiores clerici in causas
quas habuerint. si de iudiciis episcoporum suorum que facta fuerint.
Vicini ep[iscop]i eos cum consensu sui ep[iscop]i audiant adhibiti ab eis ep[iscop]i.
Quod si ab eis prouocandum putauerint non prouocent
ad trans marina iudicia. sed ad primates suarum prouinciarum.

Sicut & de ep[iscop]is sepe constatum est. Ad trans marina autem
qui putauerit appellandum. a nullo intra africam ad
communione[m] suscipiatur.

SI QUIS EX C[O]M-
municatus ante audientiam communicare presumpserit
ipse in se damnationem protulit.

Item placuit uniuerso concilio ut qui excommunicatus fuerit
pro suo neglectu. siue ep[iscop]i siue quilibet clericus & tempore
excommunicationis sue ante audientiam communionem
presumpserit. Ipse in se damnationis iudicetur protulisse
sententiam.

DE ACCUSATO UEL
accusatore: qui in eo loco unde est ille qui accusatur.

Item placuit ut accusatus uel accusator: si metuit aliquam
uim temerarie multitudinis locum sibi elegit proximum
quonon sit difficile testes perducere. ubi causa finiatur.

SI QUI CLERICI AB EP[iscop]IS SUIs

promoti contempserint nec illi maneant unde recedere
NOLUERUNT

XXXI

Iemplacuit ut quicumque clerici uel diaconi pro necessitatibus ecclesiarum non obtemperauerint episcopis suis uoluntatibus eos ad honorem in sua ecclesia promouere. nec illi ministrent in gradu suo unde recedere noluerunt. **S**I QUIS clericorum pauper promotus in ordine potest habere aliquid ecclesie potestati **SUBICIT.**

XXXII.

Iemplacuit ut episcopi presbiteri diaconi. uel quicumque clerici qui nihil habentes ordinantur. & tempore episcopatus uel clericatus sui agros. uel quae cumque predia nomine suo comparant. Tamquam rerum dominicarum in uasionis crimine teneantur. Nisi admoniti in ecclesia eadem ipsa contulerint. Si autem ipsi propriae aliquid liberalitate alicuius. uel successione cognitionis obuenerit faciant inde quod eorum proposito congruit. Quod si a suo proposito retrorsum exorbitauerint honore ecclesiastico indigni tamquam reprobi iudicentur.

UT PRÆSBYTERI REM

ecclesiae in qua sunt constituti non uendant & nulli episcopo liceat rem tituli matricis ecclesiae usurpare.

XXXIII.

Iemplacuit ut presbiteri non uendant rem ecclesie ubi sunt constituti nisi scientibus episcopis suis. Quomodo & episcopo non liceat uendere predia ecclesiae ignorante concilio uel presbiteris suis. non habente ergo necessitatem ne episcopo liceat matricis ecclesiae rem tituli sui usurpare. **EXPLICIT CAN. CONCILII CARTAGINENS.**

**INCIPIUNT CANONES
CONCILIORUM DIVERSORUM AFRICANE PROVINCIÆ NUMERO CXXI**

videtur Imperatoribus

et
quarta

et circa anno
318. p. 170
in infra